

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 26 kwietnia 2022 r.
(OR. fr)

8452/22

ELARG 33
COWEB 41

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	26 kwietnia 2022 r.
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Sprawozdanie specjalne nr 01/2022 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego: „Wsparcie UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich – pomimo poczynionych wysiłków wciąż występują zasadnicze problemy” – konkluzje Rady

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie sprawozdania specjalnego nr 01/2022 Trybunału Obrachunkowego: „Wsparcie UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich – pomimo poczynionych wysiłków wciąż występują zasadnicze problemy”, przyjęte przez Radę (do Spraw Ogólnych) w dniu 22 marca 2022 r.

**Konkluzje Rady w sprawie sprawozdania specjalnego nr 01/2022 Trybunału
Obrachunkowego:**

**„Wsparcie UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich – pomimo poczynionych
wysiłków wciąż występują zasadnicze problemy”**

1. Rada dziękuje Trybunałowi Obrachunkowemu za sprawozdanie specjalne nr 01/2022 dotyczące wsparcia UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich oraz przyjmuje do wiadomości zawarte w nim wnioski i zalecenia.
2. Rada przywołuje swoje konkluzje w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia, w szczególności konkluzje przyjęte w dniu 14 grudnia 2021 r. Praworządność jest jedną z podstawowych wartości, na których opiera się UE, i jednym z najważniejszych aspektów przemian demokratycznych, które są centralnym elementem zarówno procesu rozszerzenia, jak i procesu stabilizacji i stowarzyszenia; praworządność jest także kluczowym kryterium oceny postępów na drodze do członkostwa w UE.
3. Rada stwierdza, że celem audytu było sprawdzenie, czy wsparcie UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich było skuteczne, zwłaszcza czy było ono dobrze zaprojektowane i czy przyniosło planowane rezultaty. W tym celu audytorzy zbadali komponenty pomocy unijnej i dwa spletające się strumienie działań: (i) wsparcie finansowe, głównie w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) oraz (ii) dialog polityczny i na temat kierunków polityki, ze szczególnym uwzględnieniem priorytetów UE dotyczących praworządności na Bałkanach Zachodnich.
4. Rada podkreśla znaczenie ustaleń i zaleceń z tego audytu dla dalszego umacniania podstawowych reform z zakresu praworządności na Bałkanach Zachodnich, jednocześnie jednak stwierdzając, że audytorzy koncentrowali się na latach 2014–2020, w szczególności na wsparciu finansowym UE udzielanym w ramach IPA II.

5. Rada z uwagą przyjmuje do wiadomości ogólny wniosek Trybunału, że podczas gdy działanie UE przyczyniło się do reform, miało ono ograniczony ogólny wpływ na realizację podstawowych reform w zakresie praworządności w regionie oraz że jedną z najważniejszych przyczyn tego stanu rzeczy jest brak wystarczającej woli politycznej w poszczególnych krajach do przeprowadzenia niezbędnych reform. Rada w sposób pozytywny odnotowuje uznanie przez Trybunał wkładu UE w reformy w niektórych obszarach, takich jak poprawa efektywności sądownictwa, sporządzenie odpowiednich aktów prawnych i propagowanie proaktywnego podejścia w walce z korupcją. Jednak z niepokojem przyjmuje wniosek Trybunału stwierdzający, że w praktyce wsparcie UE w niewystarczającym stopniu przeciwdziało uporczywym problemom w dziedzinach takich jak niezawisłość sądownictwa, koncentracja władzy, ingerencja polityczna i walka z korupcją.
6. Rada odnotowuje ponadto wniosek Trybunału, że słaba zdolność finansowa i instytucjonalna, a także brak poczucia odpowiedzialności za reformy, stanowią przeszkody dla oddziaływania i trwałości projektów. Trybunał stwierdza, że chociaż Komisja i jej partnerzy wykonawczy określili te zagrożenia, działania łagodzące w okresie objętym sprawozdaniem nie były wystarczające. Ponadto Trybunał stwierdza, że warunki wstępne dla finansowania i realizacji projektów nie były stosowane w sposób konsekwentny, w okresie objętym sprawozdaniem rzadko korzystano z możliwości zawieszenia pomocy pod pewnymi warunkami, a zasady stosowania warunkowości politycznej nie były jasne. Według Trybunału wyniki wsparcia UE oferowanego na rzecz działań społeczeństwa obywatelskiego w zakresie praworządności uznano również za niewystarczające, jeśli chodzi o zaspokojenie potrzeb tego sektora, i nie były one starannie monitorowane.
7. Rada przyjmuje do wiadomości odpowiedzi Komisji dołączone do sprawozdania specjalnego nr 1/2022 i stwierdza, że Komisja zaakceptowała większość zaleceń Trybunału, a niektóre już uwzględniła, m.in. przez zwiększenie wsparcia na rzecz wolności i pluralizmu mediów, wzmożenie starań w celu poprawy struktury projektów i sprawozdań z rezultatów.

8. Rada stwierdza, że w audycie tym nie dokonano oceny istotnych wydarzeń, które były wynikiem zastosowania zmienionej metodyki rozszerzenia, ani też oceny realizacji nowych możliwości przewidzianych w ramach IPA III. Rada przyjmuje do wiadomości zalecenia Trybunału dotyczące wdrażania IPA III i podkreśla znaczenie wszelkich ewentualnych przyszłych ustaleń i zaleceń, które należy przedstawić wtedy, gdy będą mogły zostać uwzględnione w negocjacjach dotyczących rozporządzenia następującego po IPA III.

Rada przypomina, że zmieniona metodyka rozszerzenia zakładająca jeszcze większy nacisk na podstawowe reformy ma na celu ożywienie procesu akcesyjnego poprzez uczynienie go bardziej przewidywalnym, wiarygodniejszym, a także bardziej dynamicznym i objętym silniejszym sterowaniem politycznym, w oparciu o obiektywne kryteria i rygorystyczną pozytywną i negatywną warunkowość oraz odwracalność. W tym kontekście Rada potwierdza, że pragnie wzmocnić to sterowanie polityczne przez państwa członkowskie w trakcie procesu przystąpienia do UE, w szczególności poprzez utrzymywanie regularnego dialogu politycznego z partnerami.

Rada przypomina także, że pomoc w ramach rozporządzenia IPA III ma opierać się zarówno na podejściu uwzględniającym wyniki działalności, jak i na zasadzie sprawiedliwego podziału, i ma być zróżnicowana pod względem zasięgu i intensywności zgodnie z wynikami działania beneficjentów oraz z ich potrzebami, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii podstawowych. W przypadku istotnego regresu lub ciągłego braku postępów pomoc będzie odpowiednio modyfikowana, w tym poprzez proporcjonalne zmniejszenie funduszy i przekierowanie ich w sposób, który pozwoli uniknąć osłabienia wsparcia na rzecz poprawy praw podstawowych, demokracji i praworządności, w tym wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego oraz, w stosownych przypadkach, współpracy z władzami lokalnymi. Gdy postępy zostaną ponownie poczynione, pomoc również ma zostać odpowiednio zmodyfikowana, tak by w dalszym ciągu wspierać przedmiotowe działania. Wzmocnione zostaną zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym, w stosownych przypadkach, jako bezpośrednich beneficjentów pomocy.

9. Rada zwraca się zatem do Komisji, a w stosownych przypadkach do ESDZ, o wdrożenie następujących zaleceń Trybunału: 1) wzmocnienie promowania reform w zakresie praworządności w procesie rozszerzenia, między innymi poprzez ustalenie celów strategicznych dla każdego beneficjenta, 2) dalsze wspieranie i wzmacnianie zdolności społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanego w reformy w zakresie praworządności i kwestię niezależności mediów, 3) pełne wykorzystanie możliwości modyfikowania pomocy finansowej zgodnie z rozporządzeniem IPA III, oraz 4) usprawnienie ukierunkowanej na wyniki sprawozdawczości i monitorowania w odniesieniu do projektów.
10. Rada zwraca się do Komisji o poinformowanie Rady przed końcem bieżącego roku o postępach poczynionych w związku z kwestiami podniesionymi w sprawozdaniu specjalnym Trybunału Obrachunkowego i o zapewnienie ich systematycznego uwzględniania.
11. Rada potwierdza swoje zaangażowanie na rzecz rozszerzenia, które pozostaje jedną z głównych polityk Unii Europejskiej, zgodnie z odnowionym konsensusem w sprawie rozszerzenia zatwierdzonym przez Radę Europejską w dniach 14–15 grudnia 2006 r. i z przyjętymi później konkluzjami Rady. Rada podkreśla, że UE jest nadal gotowa udzielać wsparcia i zachęca partnerów z Bałkanów Zachodnich do wzmocnienia wysiłków i wyraźnego wykazania większego zaangażowania na rzecz realizacji reform praworządności, w interesie swoich społeczeństw.
